

GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ ÜZERİNE ETKİSİ EFFECTS OF ENTREPRENEUR PERSONAL CHARACTERISTICS ON ENTREPRENEURANCE TENDENCY

Yrd. Doç. Dr.Erdal ŞEN

İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İşletme (İng.) Öğretim Üyesi, esen@gelisim.edu.tr, sen@senizm.com İstanbul/Türkiye

İlker ASLAN

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Bölümü Doktora Öğrencisi, ilkeraslan84@hotmail.com, İstanbul/Türkiye

ÖZ

Çalışma, literatürde girişimci kişilik özelliklerinin alt boyutları olarak belirlenmiş olan, başarıya ihtiyacı, kendine güven, yenilikçilik, kontrol odağı, risk alma ve belirsizliğe karşı toleransın, girişimcilik eğilimine etkisini araştırmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda iki boyut arasındaki ilişki, etki düzeyi ve derecesinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma üç temel konu esas alınarak geliştirilmiştir. Bunlardan birincisi, girişim ve girişimci kavramlarının tanımlanması, ikincisi girişimci kişilik özellikleri, üçüncü ise girişimcilik süreci aşamalarıdır. Bu bağlamda çalışma, girişimci kişilik özelliği boyutlarının, girişimcilik eğilimi üzerine etkisini incelerken gerek yeni girişimciler açısından gerekse yönetici ve hissedarların devam eden girişimlerinin farklı yapısal ve süreç yönetimi değerlendirmeleri yapılması açısından da önem taşımaktadır. Konuya ilişkin verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma İstanbul Beylikdüzü Haramidere Sanayi Sitesinde faaliyet gösteren 625 adet işletmede yönetici pozisyonunda çalışan toplam 270 kişiye uygulanmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda girişimci kişilik özellikleri alt boyutları ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkinin tespitinde, başarı isteği, belirsizlik algısı ve girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci Kişilik Özellikleri, Girişimcilik Eğilimi

ABSTRACT

The study has aimed to investigate the effect of achievement need, self-confidence, innovation, focus of control, taking risk and tolerance against uncertainty, which have been determined as sub dimensions of entrepreneurial personality characteristics, on entrepreneurship tendency. In this sense, it has been aimed to determine the relationship, level and degree of effect between two dimensions. This study has been developed, based on three main issues. The first of thereof is the definition of enterprise and entrepreneur concepts, the second of thereof is personality characteristics and the third one is entrepreneurial process stages. In this context, the study is also important carrying out the evaluation in terms of new entrepreneurs as well as the ongoing enterprises of managers and shareholders, different structural and process management, while examining the entrepreneurial personality characteristics dimensions on entrepreneurship tendency. Questionnaire method has been used for collecting data with regard to the subject matter. The research has been applied to a total of 270 employees working at the management position in 625 companies operating at Istanbul Beylikduzu Haramidere Industrial Estate. As a result of the evaluation of the obtained data, it has been determined to be a positive and significant relation between desire for success, uncertainty perception and entrepreneurial personality characteristics and entrepreneurship tendency, in determining the relationship between entrepreneur personality characteristics sub dimensions and entrepreneurship tendency.

Key Words: Entrepreneurship, Entrepreneurial Personality Characteristics, Entrepreneurship Tendency

1. GİRİŞ

Günümüzde birçok farklı değişkene bağlı nedenlerden kaynaklı, insan ve kurumlara dair her şey hızlı bir biçimde değişmekte ve dönüşmektedir. Yeni döneme geçiş süreci kapsamında, hızlı teknolojik ilerlemeler ve değişimlerden kaynaklanan etkili dönüşümler her alanda görülmektedir. Ürün ya da hizmetlerin ortaya çıkarılması, üretimi ve dağıtım biçimlerinin gelişmesi ile birlikte, işlevsel ya da duygusal faydalarının da görece olarak dönüşmesi, kurumların hem üretim hem yönetim hem de buna bağlı tüm işlevlerinde yenilik ve farklılıklar yaratmasını gerekli kılmaktadır. Firmaların rekabet avantajı elde edebilmesi açısından bu

etkinlikler yaşamsal önem taşımaktadır (Şen, 2017:150-151). Tüm bu değişim ve dönüşüm süreci, küreselleşme, teknolojik yenilikler ve bilgiye ulaşmanın kolaylaşması gibi unsurlar üretim faktörlerine olan ulaşım ve kullanımı kolaylaştırırken, bireyi seçim yapma konusunda kararsız kılmaktadır. Bireyin seçim yapma kararını etkileyebilen, fırsatları yakalayabilen, yenilikçi ve yaratıcı girişimcilerin varlığı bu noktada önem arz etmektedir. Oluşan bu yeni algılama ve yorumlama şekli, girişimciliğe farklı bir boyut kazandırmaktadır.

Girişimcilik, ülkelerin ekonomik büyümelerinde önemli bir yer tutmaktadır. Dünyada ve Türkiye’de girişimcilik eğiliminin artması için çeşitli teşvik imkanları ve destek fonları sunulmaktadır. Oluşturulan teşvik ve fonları uygun bir şekilde kullanabilecek başarılı girişimcilerin varlığı hem yerel hem ulusal hem de uluslararası ölçekte değer ortaya çıkararak, ekonomik açıdan sürdürülebilir büyüme ve gelişme için zemin oluşturabilmektedir. Başarılı girişimciler, üretim faktörlerini etkin, etkili ve verimli biçimde kullanabilen, risk yönetimi ve sorumluluk alabilme düzeyi yüksek, fırsatları gören ve iyi değerlendiren, yenilikçi ve yaratıcı olan kişilerdir. Girişimci kişiliğe sahip olmak aile, eğitim, tecrübe ve farkındalığın yüksek olması gibi unsurları kapsamakla birlikte, genetik faktörlerin de bu açıdan önemi ve anlamı göz ardı edilmemelidir.

Çalışmada girişimci kişilik özelliklerini etkileyen eğitim, aile, tecrübe ve diğer tüm faktörler ile birlikte kazanılan özelliklerin, girişimcilik eğilimine etkileri ele alınmaktadır. Girişimci kişilik özellikleri, girişimcilik eğilimi ve bu noktada etkili olan demografik özelliklerin bu değişkenlere olan etkisi incelenmektedir.

2. GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK

Girişimci, bir mal veya hizmeti, ekonomik açıdan kar beklentisi içerisinde bulunarak pazarlamak amacı ile üretim faktörlerini kullanarak hayata geçiren ve oluşabilecek bütün riskleri göğüsleyen kişi olarak ifade edilmektedir (Çetin, 2011: 7). Girişimci, ihtiyaçları karşılamak için, ekonomik mal ve hizmet üretiminin gerçekleştirilebilmesi için üretim faktörlerini bir araya getiren kişidir (Karalar 2001: 13). Peter Drucker ise girişimci kavramını şu şekilde tanımlamaktadır; elindeki kaynakları düşük verimlilik alanından, yüksek verimlilik alanına yönlendiren ve orada kalmasını sağlayabilen kişidir (Çelik 2006: 468). Girişimci kişi gördüğü fırsatları değerlendiren, stratejiler geliştirebilen ve yaptıkları ile değişimin önderliğini yapandır (Özkara vd. 2006: 222).

Girişim faaliyeti, bir ya da iki kişi tarafından gerçekleştirilir ise bu kişilere girişimci; birkaç kişiden fazla, bir grup tarafından gerçekleştirilir ise bu faaliyet grup girişimciliği olarak ifade edilmektedir. Çoğunlukla girişimcilik, bir kişinin bir girişimi kurmasını ve bu girişimi hayata geçirme aşamasında sergilemiş olduğu hareketleri ve davranışları tanımlamaktadır. Girişimcilik aşamasında önemli olan; girişim faaliyetinin kurulma ve hayata geçirilme sürecinde kolektif girişimcilik kavramından bahsediliyor olması durumu olarak ifade edilmektedir. Girişimcilik sürecinde; yenilikçi yönetim tarzı ve yenilikçi örgütlenme şekli ile oluşabilecek riskleri minimuma indirerek hizmet veya ürünlerin üretiminin bir veya birkaç kişi tarafından hedeflendiği süre içerisinde gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır (Gürol, 2006: 5).

3. GİRİŞİMCİ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ

Girişimcilerin sahip oldukları kişilik özellikleri ile ilgili birçok farklı görüş bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde temel alınan girişimci kişilik özelliklerini; başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven ve yenilikçilik olarak sıralamak mümkündür (Koh, 1996: 13). Belirtilen altı boyut girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik etkinliklerini gerçekleştirme sürecinde gerekli temel özellikleri kapsamı bakımından önem taşımakta ve bu bağlamda sınıflandırılarak değerlendirme yapılmaktadır.

Risk Alma; girişimcilerin açıkça görülebilen ortak davranışlarından birisi de risk alma davranışıdır. Genellikle girişimcilik uygulamalarında kar elde etmek amacı ile faaliyete başlayan ve faaliyeti devam ettiren kişiler, risk üstlenici kişiler olarak tanımlanmaktadır. Girişimcilikte işin riske edilmesi ve işin kaybedilmesi durumları göz önüne alınarak risklerin akılcı bir biçimde üstlenilmesi önerilmektedir. Girişimcilik ile ilgili yapılabilecek bütün açıklamalarda risk ve başarısızlık süreçlerinin yönetimi ile ilgili tüm olağan gelişmeler, ilgili davranış biçimi ile ilişkilendirilerek ifade edilmeye çalışılmaktadır. Girişimcilik uygulamalarına başlanırken risk kavramı kaçınılmaz olacağı için; girişimci kişilerin faaliyete geçirecekleri iş alanını iyi analiz ederek detaylı incelemeler sonrasında makul bir riski üstlenerek o faaliyeti hayata geçirmesi önemli faydalar sağlayabilir (Gürol, 2006: 13).

Yenilikçilik; işletme faaliyetleri içerisinde yenilikçi uygulamalar ve yenilikler genellikle iş hayatında o işleme en yakın olan çalışanlar tarafından hayata geçirilebilir. Girişimci işletme sahipleri, işletmelerinin devamlılığı için ihtiyaç duyulan faaliyetleri uygulayarak işletmeyi güçlendirmiş olmanın sağladığı karar alma

ve sorumluluk cesaretiyle yeni fikirlerin geliştirilmesi ve uygulanması aşamasında rol almaktadırlar. Müşterilerin ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için hayata geçirilen çalışmalar, işletmede ihtiyaç duyulabilecek gelişmeler ve değişikliklerin, işletme sahipleri tarafından takip edilmesi ve derinlemesine incelenmesi gerekmektedir. Yenilikçi ruha sahip girişimci işletme sahipleri bu sayede, işletme içerisinde ihtiyaç duyulabilecek yeniliklerin hızlıca farkında olabilecek ve gerekli önlemleri alabileceklerdir (Yılmaz, 2011: 118).

Başarı İhtiyacı; işletmelerin başarılı olabilmesinde, girişimcilerin öneminin ve rolünün unutulmaması ve işletmelerin başarılı olabilmeleri için girişimci kişilerin temel girişimcilik özelliklerine sahip olması gerekmektedir. Girişimciler kişisel yetenekleri sayesinde karar alabilme davranışı ile başarılı veya başarısız olabilmektedirler. Girişimcilerin bir faaliyete başlarken sahip oldukları girişimcilik özelliklerine ek olarak başarı fonksiyonuna da sahip olması gerekmektedir. Girişimci kişilerin kişisel özellikleri; tanımlanan işin niteliğine göre fırsat yaratabilecek girişimcilik aşamalarından hangisinin uygulanacağını seçilebilmesi gibi bazı özelliklere sahip olması, iş hayatında önemli faydalar sağlayabilir (Küçük, 2013: 71).

İçsel Kontrol Odağı; günümüzde yaşam faaliyetleri içerisinde kişilerin kendi davranışlarından doğan sonuçlar üzerinde kontrol sahibi olunabileceği durumu psikoloji dilinde içsel kontrol odağı olarak adlandırılmaktadır. Kişinin yaşadığı olayların ve hayatının; başkaları, kader, şanssızlık ve benzeri kendi elinde olmayan etkenlere bağlı olduğunu bilmesi inancı ile kişisel davranışlarını ve davranışlarının sonuçları üzerinde kontrol gücüne sahip olamama durumu ise dışsal kontrol odağı olarak ifade edilmektedir. Bu açıklamalar doğrultusunda girişimcilik faaliyetlerinde kadercı yaklaşım sürecini izleyenler iş hayatındaki başarısız olma durumlarında; çalışanlara, işletme içerisindeki sisteme ve başkalarına başarısızlığı yüklemeye gibi davranışlar göstermektedirler. Genellikle bu durum şanssızlık olarak da ifade edilmektedir. Yükleme ön yargısı girişimcileri psikolojik açıdan olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda psikoloji literatüründe kişilerin başarısız olma durumlarını personel, diğer bireyler, dış çevredeki sistem veya kötü şansla ilişkilendirme eğilimi girişimcilik süreçlerinde başarısızlığa yol açabilmektedir. Girişimcilik faaliyetlerinde işletme sahiplerinin psikoloji literatüründe tanımlanan bu kavramların işletmenin başarısını ve gelişimini engelleyebileceğini unutmaması gerekmektedir (Döm, 2010: 28).

Kendine Güven; bireye hayatının kendi kontrolünde olduğunu hissettirmektedir. Bu nedenle kendine güvenleri yüksek olan bireyler, kendi yeteneklerine güvendikleri için başkalarının onayını almak gibi bir çabaları söz konusu olmamaktadır. Girişimci içinse kendine güvenmesi, belirlemiş olduğu hedefleri gerçekleştirebileceğine olan inancıdır (Dündar ve Ağca 2007: 129). Kendine güveni yüksek olan kişiler, sahip olduklarının, yetenekleri ve çabaları sonucunda meydana geldiğini düşündükleri için girişimciliğe daha eğilimli kişilerdir (İşcan ve Kaygın, 2011: 447).

Belirsizliğe Karşı Tolerans; girişimcilerin üzerinde çalıştıkları işlerini başarabileceklerinin garantisi bulunmamaktadır. Bütün koşullar belirsizliklerle doludur. Tüm bu koşullar ve oluşabilecek değişikliklere karşı girişimci sakin olmalı ve bu gibi durumlara karşı toleranslı davranabilmelidir. (Koh, 1996: 12-25). Belirsizliğe karşı toleransı yüksek olan bireylerin bilgiye önem verdikleri, parçaları analiz etme ve yorumlama eğilimlerinin yüksek olduğu görülmektedir.

4. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ

Girişimcilik eğilimi, bireyin girişimde bulunma konusundaki istek, azim ve yatkınlığını ifade etmektedir (Türkmen ve İşbilir, 2014: 19). Girişimcilik eğilimi, bireyin girişim yapmaya yönelmesi ve girişimcilik yapabilme yeteneği ile ilgilidir. Girişimcilik eğilimi, literatürdeki bazı çalışmalarda doğuştan gelen bir özellik olduğu savunulsa da bu özelliğin ortaya çıkarılması, geliştirilmesi ve doğru bir şekilde yönlendirilmesi gerekmektedir. Girişimcilik eğiliminde bölgesel ve çevresel faktörler, kişilik özellikleri, eğitim düzeyi gibi faktörler etkili olabilmektedir. Karakter, medeni durum ve cinsiyet gibi demografik unsurlardan da etkilenmektedir (Mazzarol vd.,1999:51). Bu faktörler aynı zamanda bireyin girişimcilik eğilimini açığa çıkaran ve destekleyen faktörler olarak da ifade edilmektedir (Karadeniz, 2010:41).

Girişimcilik eğilimi, kişisel unsurlar ile çevresel unsurların birleşerek kişilerin kendi işlerini kurma yönündeki istek ve kararlılığıdır. Kişinin bir davranışı ne oranda gerçekleştirmek istediğini, sergileyeceği performansını ve işi kurarken atacağı ilk adımları büyük ölçüde eğilimleri ortaya çıkarmaktadır. Girişimcilik eğilimi, girişimciliğin önemli bir boyutu olup; yenilikçilik, risk alma, proaktif davranabilme gibi süreçler ile ilişki içerisinde (Karakaş 2012: 49).

5. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada iki bölümden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının ilk bölümünde katılımcıların cinsiyet, kurumdaki hizmet süresi, öğrenim durumu, yaş ve görev bilgilerinden oluşan demografik bilgi formu yer almaktadır.

Veri toplama aracının ikinci bölümünde girişimci kişilik özelliklerini belirlemek amacıyla Damar (2015) tarafından geliştirilen Girişimci Kişilik Özellikleri Ölçeği yer almaktadır. Ölçekte altılı likert tipinde (1: kesinlikle katılmıyorum, 6: kesinlikle katılıyorum) 25 madde bulunmaktadır. Ölçekte 3 madde (m1, 2, 3) “risk alma”, 6 madde (m4-9) “yenilik”, 5 madde (m10-14) “başarı isteği”, 5 madde (m15-19) “belirsizlik” ve 5 madde (m20-m24) “kendine güven” boyutunu oluşturmaktadır. Tüm ifadeler olumlu olduğundan yüksek puan ilgili girişimci kişilik özelliğinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Bu çalışmada Girişimci Kişilik Özellikleri ölçeğinin geneli için Cronbach Alpha katsayısı 0,70; alt boyutların katsayıları 0,58 – 0,64 – 0,80 – 0,67 – 0,63 olarak hesaplandı.

Veri toplama aracının üçüncü bölümünde girişimci kişilik eğilimini belirlemek amacıyla Damar (2015) tarafından geliştirilen Girişimcilik Eğilimi Ölçeği yer almaktadır. Ölçekte altılı likert tipinde (1: kesinlikle katılmıyorum, 6: kesinlikle katılıyorum) tek boyutta 10 madde bulunmaktadır. Tüm ifadeler olumlu olduğundan yüksek puan girişimcilik eğiliminin yüksek düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,95 olarak hesaplandı.

6. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizinde SPSS 21.0 programı kullanılmıştır. Katılımcıların demografik bilgileri frekans ve yüzde tabloları şeklinde sunulmuştur. Ölçek alt boyut puanlarının ortalama, standart sapma bilgileri betimsel istatistik tablosu şeklinde sunulmuştur. Ölçek puanlarının normallik sınavında Çarpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan çarpıklık katsayısının (Skewness) ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2011:40). Yapılan normallik sınavında puanların normal dağılım gösterdiği tespit edildiğinden (Tablo 2) ölçek puanlarının cinsiyet ve görev değişkenlerine göre karşılaştırılmasında bağımsız iki örneklem t testi; yaş grupları ve kurumdaki hizmet süresine göre karşılaştırılmasında ANOVA testinden yararlanılmıştır. Girişimci kişilik özellikleri alt boyutları ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizinden; nedensellik ilişkisi için çoklu regresyon analizinden yararlanılmıştır. Analizlerde güven aralığı %95 (anlamlılık düzeyi 0,05 $p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Demografik Özellik	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Erkek	187	69,3
	Kadın	83	30,7
Yaş	30 yaş ve altı	55	20,4
	31-40 yaş	144	53,3
	41 yaş ve üzeri	71	26,3
Öğrenim düzeyi	Lise ve dengi okul	24	8,9
	Ön lisans	26	9,6
	Lisans	146	54,1
Kurumdaki hizmet süresi	Lisansüstü	74	27,4
	1-10 yıl	171	63,3
	11-20 yıl	73	27,0
Görevi	21 yıl ve üzeri	26	9,6
	Yönetici	243	90,0
	Hissedar ve yönetici	27	10,0

Araştırmaya katılan 270 katılımcının %69,3'ü erkek, %30,7'si kadındır. Katılımcıların %20,4'ü 30 yaş ve altı, %53,3'ü 31-40 yaş aralığında, %26,3'ü 41 yaş ve üzerindedir. Katılımcıların %8,9'u lise ve dengi okul, %9,6'sı ön lisans, %54,1'i lisans, %27,4'ü lisansüstü düzeyde öğrenim görmüştür. Katılımcıların %63,3'ünün kurumdaki hizmet süresi 1-10 yıl, %27'sinin 11-20 yıl, %9,6'sının 21 yıl ve üzerindedir. Katılımcıların %90'ı yönetici, %10'u hissedar ve yöneticidir.

Tablo 2. Ölçeklere İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek ve Alt Boyut	Madde					Çarpıklık (Skewness)
	Sayı	Min.	Maks.	\bar{X}	SS	
Risk Alma	3	1,67	6,00	5,41	0,73	-0,13
Yenilikçilik	6	2,50	6,00	4,91	0,74	-0,80
Başarı İsteği	5	2,60	6,00	4,99	0,82	-0,99
Belirsizlik Algısı	5	1,40	5,60	3,65	0,94	-0,12
Kendine Güven	5	3,00	6,00	5,16	0,64	-0,61
GİRİŞİMCİ KİŞİLİK	24	2,96	5,75	4,78	0,50	-0,90
GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ	10	1,20	6,00	4,48	1,28	-0,77

Katılımcıların en yüksek puana sahip girişimci kişilik özellikleri sırasıyla risk alma ($5,41 \pm 0,73$); ardından kendine güven ($4,78 \pm 0,50$), başarı isteği ($4,99 \pm 0,82$) ve yenilikçilik ($4,91 \pm 0,74$) olarak tespit edilmiş olup en düşük puana sahip girişimci kişilik özelliği belirsizlik algısı ($3,65 \pm 0,94$) olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların girişimcilik eğilimi ölçek puanı $5,41 \pm 0,73$ olarak hesaplanmıştır. Alınabilecek en düşük (1) ve en yüksek (6) puanlar dikkate alındığında katılımcıların belirsizlik algısının “orta”, girişimci kişilik toplam, yenilikçilik, başarı isteği kişilik özelliklerinin ve girişimcilik eğilimlerinin “yüksek”, risk alma ve kendine güven kişilik özelliklerinin çok yüksek düzeyde olduğu söylenebilir (Tablo 2) ($6-1=5/6=0,83$; $1-1,83$: çok düşük, $1,84-2,66$: düşük; $3,50-4,33$: orta; $4,34-5,16$: yüksek; $5,17-6,00$: çok yüksek).

Tablo 3. Ölçek Puanlarının Cinsiyete Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Risk Alma	Erkek	187	5,37	0,77	-1,33	0,186
	Kadın	83	5,50	0,64		
Yenilikçilik	Erkek	187	4,93	0,74	0,39	0,696
	Kadın	83	4,89	0,75		
Başarı İsteği	Erkek	187	5,00	0,85	0,27	0,784
	Kadın	83	4,97	0,75		
Belirsizlik Algısı	Erkek	187	3,59	0,95	-1,67	0,097
	Kadın	83	3,79	0,91		
Kendine Güven	Erkek	187	5,14	0,67	-0,60	0,550
	Kadın	83	5,20	0,60		
GİRİŞİMCİ KİŞİLİK	Erkek	187	4,76	0,51	-0,85	0,395
	Kadın	83	4,82	0,47		
GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ	Erkek	187	4,49	1,29	0,20	0,845
	Kadın	83	4,46	1,27		

Girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimine ait puanların cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edildi ($p > 0,05$) (Tablo 3).

Tablo 4. Ölçek Puanlarının Yaş Gruplarına Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Yaş Grupları	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Risk Alma	A-30 yaş ve altı	55	4,77	1,05	49,22	0,000	B,C>A
	B-31-40 yaş	144	5,47	0,56			
	C-41 yaş ve üzeri	71	5,79	0,30			
Yenilikçilik	A-30 yaş ve altı	55	4,71	0,81	7,85	0,000	C>A,B
	B-31-40 yaş	144	4,86	0,79			
	C-41 yaş ve üzeri	71	5,19	0,47			
Başarı İsteği	A-30 yaş ve altı	55	4,37	0,95	23,52	0,000	B,C>A
	B-31-40 yaş	144	5,15	0,63			
	C-41 yaş ve üzeri	71	5,16	0,83			
Belirsizlik Algısı	A-30 yaş ve altı	55	3,69	0,78	2,75	0,066	
	B-31-40 yaş	144	3,53	0,89			
	C-41 yaş ve üzeri	71	3,85	1,10			
Kendine Güven	A-30 yaş ve altı	55	4,54	0,76	39,68	0,000	B,C>A
	B-31-40 yaş	144	5,28	0,55			
	C-41 yaş ve üzeri	71	5,39	0,36			
GİRİŞİMCİ KİŞİLİK	A-30 yaş ve altı	55	4,40	0,56	30,13	0,000	C>A,B
	B-31-40 yaş	144	4,81	0,37			
	C-41 yaş ve üzeri	71	5,02	0,50			
GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ	A-30 yaş ve altı	55	4,53	0,90	3,53	0,031	C>B
	B-31-40 yaş	144	4,31	1,33			
	C-41 yaş ve üzeri	71	4,79	1,39			

Risk alma ($F=49,22$; $p<0,05$), yenilikçilik ($F=7,85$; $p<0,05$), başarı isteği ($F=23,52$; $p<0,05$), kendine güven ($F=39,68$; $p<0,05$) alt boyut ve girişimci kişilik özellikleri toplam ($F=30,13$; $p<0,05$) ve girişimcilik eğilimi toplam puanlarının ($F=3,53$; $p<0,05$) yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

- 31-40 yaş ve 41 yaş ve üzeri katılımcıların risk alma, başarı isteği ve kendine güven girişimci kişilik özellikleri puanları, 30 yaş ve altı katılımcıların puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4).

- 41 yaş ve üzeri katılımcıların yenilikçilik alt boyut ve girişimci kişilik toplam puanları, 30 yaş ve altı ve 31-40 yaş grubu katılımcıların puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 4).

- 41 yaş ve üzeri katılımcıların girişimcilik eğilimi puanı, 31-40 yaş grubu katılımcıların puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 5. Ölçek Puanlarının Göreve Göre t Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Görev	N	\bar{X}	SS	t	p
Risk Alma	Yönetici	243	5,44	0,74	1,91	0,058
	Hissedar ve yönetici	27	5,20	0,67		
Yenilikçilik	Yönetici	243	4,97	0,64	3,05	0,003
	Hissedar ve yönetici	27	4,43	1,27		
Başarı İsteği	Yönetici	243	5,00	0,86	0,40	0,686
	Hissedar ve yönetici	27	4,93	0,35		
Belirsizlik Algısı	Yönetici	243	3,63	0,98	-1,06	0,290
	Hissedar ve yönetici	27	3,83	0,35		
Kendine Güven	Yönetici	243	5,20	0,65	3,25	0,001
	Hissedar ve yönetici	27	4,81	0,50		
GİRİŞİMCİ KİŞİLİK	Yönetici	243	4,80	0,50	2,17	0,031
	Hissedar ve yönetici	27	4,58	0,40		
GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ	Yönetici	243	4,35	1,28	-5,16	0,000
	Hissedar ve yönetici	27	5,63	0,53		

Risk alma, başarı isteği, belirsizlik algısı girişimci kişilik özelliklerine ait puanların cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edildi ($p>0,05$) (Tablo 5).

Yenilikçilik kişilik özelliğine ait puanların cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($t=3,05$; $p<0,05$) (Tablo 5). Yöneticilerin yenilikçilik girişimci özelliğine ait puanı, hissedar ve yöneticilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Kendine güven kişilik özelliğine ait puanların cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($t=3,25$; $p<0,05$) (Tablo 5). Yöneticilerin kendine güven girişimci özelliğine ait puanı, hissedar ve yöneticilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Girişimci kişilik özelliklerine ait puanların cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edildi ($t=2,17$; $p<0,05$) (Tablo 5). Yöneticilerin girişimci kişilik özelliklerine ait puanlar, hissedar ve yöneticilerin puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 6. Ölçek Puanlarının Kurumdaki Hizmet Süresine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	Kurumdaki Hizmet Süresi	N	\bar{X}	SS	F	p	Anlamlı Fark
Risk Alma	A-1-10 yıl	171	5,39	0,80	5,03	0,007	C>A,B
	B-11-20 yıl	73	5,34	0,64			
	C-21 yıl ve üzeri	26	5,77	0,34			
Yenilikçilik	A-1-10 yıl	171	4,94	0,69	8,80	0,000	C>A,B
	B-11-20 yıl	73	4,69	0,88			
	C-21 yıl ve üzeri	26	5,37	0,34			
Başarı İsteği	A-1-10 yıl	171	5,05	0,81	3,17	0,044	C>B
	B-11-20 yıl	73	4,79	0,88			
	C-21 yıl ve üzeri	26	5,15	0,63			
Belirsizlik Algısı	A-1-10 yıl	171	3,74	0,87	12,77	0,000	C>A,B
	B-11-20 yıl	73	3,25	0,99			
	C-21 yıl ve üzeri	26	4,18	0,80			
Kendine Güven	A-1-10 yıl	171	5,20	0,71	5,82	0,003	C>B
	B-11-20 yıl	73	4,98	0,50			
	C-21 yıl ve üzeri	26	5,35	0,41			
GİRİŞİMCİ KİŞİLİK	A-1-10 yıl	171	4,83	0,52	16,42	0,000	C>A,B
	B-11-20 yıl	73	4,55	0,34			
	C-21 yıl ve üzeri	26	5,12	0,45			

GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ	A-1-10 yıl	171	4,48	1,18	14,51	0,000	C>A,B
	B-11-20 yıl	73	4,09	1,47			
	C-21 yıl ve üzeri	26	5,59	0,48			

Risk alma ($F=5,03$; $p<0,05$), yenilikçilik ($F=8,80$; $p<0,05$), başarı isteği ($F=3,17$; $p<0,05$), belirsizlik algısı ($F=12,77$; $p<0,05$), kendine güven ($F=5,82$; $p<0,05$) alt boyut ve girişimci kişilik özellikleri toplam ($F=16,42$; $p<0,05$) ve girişimcilik eğilimi toplam puanlarının ($F=14,51$; $p<0,05$) kurumdaki hizmet süresine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edildi. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD post hoc testi sonuçlarına göre;

- Kurumdaki hizmet süresi 21 yıl ve üzeri olan katılımcıların risk alma, yenilikçilik, belirsizlik algısı alt boyut ve girişimci kişilik özellikleri toplam puanları, kurumdaki hizmet süresi 1-10 yıl ve 11-20 yıl olan katılımcıların puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 6).

- Kurumdaki hizmet süresi 21 yıl ve üzeri olan katılımcıların başarı isteği ve kendine güven girişimci kişilik özellikleri puanları, kurumdaki hizmet süresi 1-10 yıl olan katılımcıların puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir (Tablo 6).

- Kurumdaki hizmet süresi 21 yıl ve üzeri olan katılımcıların girişimcilik eğilimi puanı, kurumdaki hizmet süresi 1-10 yıl ve 11-20 yıl olan katılımcıların puanından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 7. Değişkenler Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyut	2	3	4	5	5	7
1- Risk Alma	0,56**	0,39**	0,14*	0,62**	0,73**	0,07
2- Yenilikçilik	1	0,07	-0,08	0,48**	0,61**	0,12
3- Başarı İsteği		1	0,34**	0,41**	0,71**	0,28**
4- Belirsizlik Algısı			1	-0,08	0,46**	0,20**
5- Kendine Güven				1	0,70**	0,04
6- GİRİŞİMCİ KİŞİLİK					1	0,22**
7-GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ						1

Başarı isteği ($r=0,28$; $p<0,01$), belirsizlik algısı ($r=0,20$; $p<0,05$) ve girişimci kişilik özellikleri toplam puanı ile girişimcilik eğilimi ($r=0,22$; $p<0,01$) arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edildi (Tablo 7).

Tablo 8. Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisine Ait Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	B	SH _B	β	t	p
Sabit	2,742	1,045		2,622	0,009
Risk Alma	-0,702	0,445	-0,132	-1,578	0,116
Yenilikçilik	1,240	0,387	0,235	3,208	0,002
Başarı İsteği	0,513	0,111	0,329	4,645	0,000
Belirsizlik Algısı	0,155	0,088	0,113	1,766	0,079
Kendine Güven	-0,662	0,457	-0,117	-1,449	0,148
R=0,360	R ² =0,129	$\Delta R^2=0,113$			
F _(5;264) =7,85	p=0,000				

Girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi gösteren modelin uygun olduğu görülmektedir ($F(4;194)=11,39$; $p<0,05$). Girişimci kişilik özellikleri, girişimci eğilim değişkenindeki toplam varyansın yaklaşık %11'ini açıklamaktadır ($\Delta R^2=0,113$) (Tablo 8).

Regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t testi sonucu incelendiğinde yenilikçilik ($t=3,21$; $p<0,05$) ve başarı isteği ($t=4,65$; $p<0,05$) kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı etkiye sahip olduğu görülmektedir. Risk alma ve belirsizlik algısı ve kendine güven girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$) (Tablo 8).

Standardize edilmiş regresyon katsayılarına (β) göre girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisinin önem sırası başarı isteği ($\beta=0,33$), yenilikçilik ($\beta=0,24$), risk alma ($\beta=-0,13$), kendine güven ($\beta=-0,12$) ve belirsizlik algısı ($\beta=0,11$) şeklindedir (Tablo 8).

Regresyon analizi sonuçlarına göre girişimcilik eğilimi değişkeninin yordanmasına ilişkin matematiksel model aşağıdaki gibidir:

$$\text{Girişimcilik eğilimi} = 2,74 + 0,33 * \text{başarı isteği} + 0,24 * \text{yenilikçilik} - 0,13 * \text{risk alma} - 0,12 * \text{kendine güven} + 0,11 * \text{belirsizlik algısı}$$

Bu bağlamda yapılan analiz ışığında girişimci kişilik özelliği boyutlarının, girişimcilik eğilimi üzerine etkisi, gerek yeni girişimciler açısından gerekse yönetici ve hissedarların devam eden girişimlerinin yönetimi açısından da önem taşımaktadır.

7. SONUÇ VE TARTIŞMA

Günümüz dünyasında yaşanan hızlı değişimin, küreselleşmenin ekonomik boyutu bağlamında değerlendirilmesinin en önemli sonuçlarından biri, uluslararası ekonomik ilişkilerin gelişmesi olarak değerlendirilmektedir. Ülkeler arasında ürün, bilgi ve para gibi hem somut hem de soyut varlıkların dolaşımının hızlanması, uluslararası ticaretin ilgili tüm kurum ve kuruluşları ile birlikte küresel firmaları da başat ekonomi oyuncularını ortaya çıkarmaktadır. Ülke ekonomilerinden bile daha büyük güce ve etkiye sahip olabilen küresel markaların olduğu pazarlarda, girişimcilik faaliyetleri ve girişimciliğin ekonomi içindeki önemi giderek daha fazla öne çıkmakta ve hem ulusal hem de uluslararası kurumlar tarafından desteklenecek çalışmaların yapılması gerçeğini gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda girişimci ve girişimcilik ile ilgili tüm değişkenler, geçmişe kıyasla görece olarak daha fazla incelenmekte ve farklı değişkenler bağlamında açıklanmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmada, girişimci kişilik özelliklerinin alt boyutları olan; risk alma, yenilikçilik, başarı isteği, belirsizlik ve kendine güven boyutlarının girişimcilik eğilimi üzerinde etkisini iş yaşamında gerek yeni girişimciler açısından gerekse yönetici ve hissedarların devam eden girişimlerinin farklı yapısal ve süreç yönetimi değerlendirmelerini yapabilmesi açısından önem arz etmektedir.

Çalışma sonucunda verilerin analiz edilmesiyle girişimci kişilik özellikleri alt boyutları ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkinin tespitinde, risk alma, kendine güven ve belirsizlik algısı ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Girişimci kişilik alt boyutlarından risk alma, yenilikçilik, başarı isteği ve kendine güven alt boyutlarının, girişimcilik eğilimine etkisinde yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir.

Girişimci kişilik alt boyutlarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Literatürde daha önce yapılmış olan çalışmalarda bu duruma destek olur niteliktedir. Kourilsky ve Walstad 1998 yılında girişimcilik eğiliminin cinsiyete göre durumunu inceledikleri çalışmalarında Amerika'da bin gence yaptıkları analiz sonucunda, kadınların erkeklere göre daha az girişimcilik isteğinde olduklarını ifade etmektedirler. Wilson ve diğerleri 2004'de yaptıkları çalışmada da, erkeklerin kadınlara göre daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Bu bağlamda konu ile ilgili literatürdeki çalışmalarda girişimci ve girişimcilik faaliyetleri ile ilgili birçok değişken farklı alanlarda incelenmiştir. Bu çalışma, küreselleşmenin ekonomik boyutu ve ulusal ekonomilerde girişimciliğin yadsınmaz katkısını değerlendiriyor olması açısından literatürdeki benzer çalışmalarla birlikte değerlendirildiğinde, sonuçlarının katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Çetin, F (2011). Örgüt İçi Girişimcilikte Öz Yeterlilik Algısı ve Kontrol Odağının Rolü. Business and Economics Research Journal, Volume 2, Number 3 2011, ISSN: 1309-2448, 69-85.

Damar, A. (2015). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi: Sannio Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Bir Araştırma (Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Döm, S.(2010), Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği, Detay Yayıncılık, Ankara.

Dündar, Süleyman & Veysel Ağca. "Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma" H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25: 1, 2007, 121-142.

Gürol, M. A. (2006). Küresel Arena'da Girişimci ve Girişimcilik. Gazi Kitapevi, Ankara.

İşcan, Ö. F., Kaygın, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma/An Investigation to Determine the Entrepreneurship Tendency of University Students. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(2).

Karadeniz, Y. (2010). Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi, Anahtar Dergisi, Temmuz Sayısı, 42-44.

Karakaş, A.F. (2012). İşletme Ve Mühendislik Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğiliminin Karşılaştırılması: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

- Karalar, R. (2001). "İşletme Kavramı". Genel İşletme. Haz. Güneş N. Berberoğlu. Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi Yay.
- Koh, H. C. (1996). Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics A Study of Hong Kong MBA Students, *Journal of Managerial Psychology*, 11 (3), 12-25.
- Kourilsky, M.L., ve Walstad, W.B., Entrepreneurship and Female Youth: Knowledge, Attitude, Gender Differences, and Educational Practices, *Journal of Business Venturing*, 13:1, 1998, 77-88
- Küçük, O. (2010). Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi. Seçkin Yayıncılık.
- Mazzarol, T., Doss, N., ve Thein, V., Factors Influencing Small Business Start-up. *International Journal of Entrepreneur Behaviour and Research*, 5:2, 1999, 48-63
- Şen, E.(2017). Kurumsallaşma ve Kurumsal Yönetişim. Beta Yayınevi: İstanbul.
- Türkmen, M., İşbilir, U. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 18-28.
- Özkara, B., Karayormuk, K. Ve Köseoğlu, M. A. (2006). "Girişimcinin Son Köyü: Girişimlerin Sürekliliğinin Sorgulanması". Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi İ.İ.B.F. Uluslararası Girişimcilik Kongresi. Dizi: 11. No: 86. Bişkek. 25-27 Mayıs. 222.
- Wilson, F., Marlino, D. ve Kickul, D., Our Entrepreneurial Future: Examining the Diverse Attitudes and Motivations of Teens Across Gender and Ethnic Identity, *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 9, 2004, 177-197.
- Yılmaz, H.(2011), Güçlendirici Liderlik, Beta Basım Yayın, İstanbul.